

עיר ידידותית לילדים ונוער

Child Friendly Cities

עיר ידידותית לילדים ונוער

יישום עקרונות יזמת "ערים ידידותית לילדים" של יוניסף
בראשון לציון

ניטור והערכה של פרויקטי הפיילוט
נובמבר 2016 – אוגוסט 2017

ד"ר יוסף בולס – אוניברסיטת תל אביב, בית הספר ללימודי חברה ומדיניות,
החוג למדיניות ציבורית, המכון לשלטון מקומי

1. מבוא

בקיץ 2014 נערכה ישיבה ראשונה אצל ראש עיריית ראשון לציון להתנעת פרויקט עיר ידידותית לילדים ונוער. במשך קרוב לשנה נערכו סקרים בקרב ילדים, בני נוער, הורים וגורמי העירייה. הממצאים ואסטרטגית מימוש הוצגו בפני ראש העיר בקיץ 2015. שנים עשר החודשים הבאים התמקדו בשילוב הגורמים השונים בעירייה, בקרב הילדים, הנוער וההורים. התקיימו מספר ימי עיון לכל הגורמים וגובשו הצרכים.

בהמשך לשנתיים אלה של הכנות בקרב כל בעלי העניין בעיר ראשון לציון, התקיים בספטמבר 2016 כנס שולחנות עגולים בהשתתפות בכירי העירייה, גורמים מקצועיים ונציגויות נוער מקשת רחבה של פעילויות, בהן: פרלמנט הילדים, פרלמנט הנוער, תנועות הנוער, מנהיגות וכו'. בעקבות הכנס, סוכם ע"י כל הגורמים להיכנס לפרויקט פיילוט של יישום מקצת מן הצרכים שאותרו בתהליך סיעור המוחות.

ב-27 בנובמבר 2016 התכנסה ועדת ההיגוי ליישום פרויקטי הפיילוט, בראשות דפנה כרמי שקורי, ראש מינהל קהילה בעיריית ראשון לציון, ובהשתתפות רועי מלמד, סמנכ"ל הקרן הישראלית למען יוניסף ונציגי המכון לשלטון מקומי באוניברסיטת תל אביב, ע"מ לגבש את עקרונות היישום.

סוכם לכלול בתהליך היישום חמישה מינהלים וגופים בעיריית ראש"צ, לגבש עימם את הפרויקטים הרלבנטיים ותכולתם, וללוות את הפרויקטים בניטור עיתי של ועדת ההיגוי.

2. עקרונות ליווי וניטור פרויקטי הפיילוט

הפרויקטים הוגדרו, תוכננו ובוצעו עפ"י מתודולוגיית PCM (Project Cycle Management) – מעגל ניהול פרויקט של הבנק העולמי¹, לפיה שלבי הפרויקט הם: זיהוי, הכנה, בחינה, יישום והערכה.

תכולת הפרויקטים נקבעה עפ"י מתודולוגיית MVP (Minimum Viable Product), הנהוגה בפיתוח סטארט-אפים בתחומים עסקיים וחברתיים, בשיטת ה-Lean². בהתאם למתודולוגיה זו, הוחלט להגדיר פרויקטי פיילוט במספר תחומים אשר יהיו ממוקדים, ברי מימוש בחלון זמנים של 10 חודשים, ועם תוצרים משמעותיים וברי מדידה, הניתנים לשכפול ולהרחבה בעתיד.

קבלת החלטות לגבי הגדרת התכולות, שינוי ושדרוג היעדים ושילוב הילדים ובני הנוער, נעשתה בשיתוף פעולה והסכמה עם מנהלי המינהלים והגופים האחראים לפרויקטים.

כל הפרויקטים, למעט אחד, צמחו מתוך תהליכי האיתור, סיעור המוחות ושיתוף אוכלוסיית המטרה (ילדים ונוער), במשך השנתיים הראשונות של תהליך **עיר ידידותית לילדים ונוער בראש"צ**, אשר קדמו ליישום.

פרויקט נוסף ושישי של מנהל הנדסה, פרי יוזמה של אנשי המנהל אשר התוודעו לפעילות **עיר ידידותית לילדים ונוער** בסוף 2016, צורף לפרויקטי הפיילוט בראשית שנת 2017.

3. הפרויקטים אשר נכללו בשלב הפיילוט:

- א. אגף חופים ואגמים – חוף הים – מוביל: אלי שוורצנברג, ראש האגף; בשיתוף ביי"ס חופית, מרכז נוער רעם הגלים, פרלמנט הנוער ואגף לשיקום נכויות במינהל לשילוב חברתי.
- ב. החברה לביטחון וסדר ציבורי – בטיחות ובטחון הילדים והנוער – מוביל: מוטי נחמני מנכ"ל; בשיתוף הרשות למלחמה בסמים ואלכוהול, פרלמנט הנוער, אגף נוער וצעירים, בטיחות בדרכים, משטרת ראש"צ, סיירת הורים ועיר ללא אלימות.
- ג. מינהל איכות הסביבה – גינות ומרכזי כושר – מוביל: בועז ג'דה, סגן ראש המינהל ומנהל אגף תכנון ופיתוח נופי;
- ד. שירות עירוני, פניות הציבור ושיל"ת – שילוב ילדים ונוער בפניות שיל"ת – מובילה: מיכל סייפר ישראלי, המנהלת, בשיתוף עם מירב קופיטו מנהלת אגף נוער וצעירים במינהל קהילה.
- ה. מינהל חינוך – שידרוג תשתיות בבית הספר – מובילה: ד"ר שוש נחום ראשת המינהל ושוש אבטליון, מנהלת אגף תיאום בקרה ותפעול, בשיתוף עם ראובן הרשקוביץ ראש מינהל שפי"ע;
- ו. מינהל הנדסה – עיצוב מרחב בית ספרי – מובילים: אילה ורון, ממונה נגישות עירונית, וצביקה קמיל, האחראי על שימור.

4. לוחות זמנים לביצוע הפיילוט:

- א. שלב הזיהוי – דצמבר 2016 – ינואר 2017
- ב. שלב ההכנה – פברואר-מרץ 2017
- ג. שלב הבחינה – אפריל-מאי 2017
- ד. שלב היישום – מאי-יולי 2017
- ה. שלב ההערכה – אוגוסט 2017

¹ World Bank Information Briefs. (1993). The World Bank Project Cycle. Washington DC: World Bank Press.

² Ries, Eric. (2011). The Lean Startup. New York: Random House Inc.

5. הערכת ביצועים לטווח הקצר (Completion Assessment):

- א. כל הפרויקטים בוצעו במלואם.
- ב. כל הפרויקטים הקדימו את לוחות הזמנים המתוכננים לסיום (ספטמבר 2017).
- ג. כל הפרויקטים מהווים פיילוט להמשך יישום.
- ד. הילדים והנוער שולבו בפרויקטים באופן מלא.
- ה. שיתוף הפעולה הפנים-ארגוני בין המינהלים, האגפים, ויחידות הקצה בתכנון וביישום הפרויקטים היה מרשים והתעצם במהלך הפרויקט.
- ו. הפרויקט סחף בהדרגה את עובדי העירייה במטה ובשטח לתרום מעל ומעבר לנדרש.

6. התרומה הייחודית של כל פרויקט:

- א. **פרויקט חוף הים** – יצר מרקם חדש, חוצה ארגונים וגיל, של שיתוף פעולה סביב נושא הים ואיכות הסביבה ונושא שיתוף וקבלה של ילדים, נוער ובוגרים עם צרכים מיוחדים.
- ב. **פרויקט בטיחות ובטחון הילדים והנוער** – יושם בהיקפים ובתחומים שחרגו באופן ניכר מהמתוכנן, תוך שילוב רב מערכתי, ושילוב הילדים והנוער בתכנון, ביישום ובאכיפה.
- ג. **פרויקט גינות ומרכזי כושר** – עבודת התשתית המקפת של איתור ומיפוי הצרכים של הגינות, מאפשרת שידרוג מודרג של כל האתרים בעיר. חבירת כל הגורמים הקשורים במתקני הכושר: המרכז העירוני להכנה לצה"ל, החברה לנופש תרבות וספורט, עמותת אחרי, וגורמים צהליים, סייעה לעיצוב המתקנים ולהנגשת המידע ע"י הפקת מפת מתקנים עירונית עדכנית.
- ד. **פרויקט שילוב ילדים ונוער בפניות שיל"ת** – ביצע הפקת לקחי ביניים, וכתוצאה מכך שינוי כיוון תוך כדי יישום, ע"מ ליצור קיימות לפרויקט. כתוצאה מכך פרויקט פיילוט מוגדר ומוגבל הפך לפרויקט כלל עירוני שיושם בכל השכונות דרך מרכזי הנוער בשכונות.
- ה. **פרויקט שדרוג תשתיות בית הספר** – ניצל בצורה מיטבית את המדיה הדיגיטלית במסגרת תוכנית מנהיגות.
- ו. **פרויקט עיצוב מרחב בית ספרי** – הוא פרי יוזמה במינהל הנדסה, שהשכילה להתאים את עבודת תכנון תשתית בית ספר ישורון לרוח מיזם עיר ידידותית לילדים ונוער באופן מיטבי, אשר יצר מודל לתכנון משתף עתידי.

7. האימפקט החזוי של הפיילוט לטווח הבינוני (Impact Assessment):

- א. שלב הפיילוט יצא נשכר מפעילות הכנה של שנתיים, אשר כללה איתור צרכים, גיוס כל השחקנים ובעלי העניין ושיתוף אמיתי "בגובה העיניים" של הילדים ובני הנוער.
- ב. הצלחת פרויקט הפיילוט בכל התחומים מהווה מנוף להרחבה ויישום מודרג של כל הפרויקטים, גם אחרי סיום החבירה עם יוניסף.
- ג. שיתוף הפעולה הפנים אירגוני בעיריית ראשון לציון מהווה מכפיל כח ביכולת מימוש עיר ידידותית בכל אספקט ובכל תחום, ומגדיל משמעותית את ההון האנושי³ וההון החברתי⁴ של העירייה.
- ד. שיתוף הפעולה בין המטה לשטח יצר שיח חדש של שותפות, אשר עשוי להגדיל את התפוקה ולהוריד עלויות עקב ראייה מערכתית ושיתוף בפעילויות ובמשאבים.

³ Becker, Gary S. (1993). Human Capital – A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education. Chicago: University of Chicago Press.

⁴ Putnam, Robert D. (2000). Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community. New York: Simon & Schuster.

- ה. שיתוף הציבור, ובראשם הילדים והנוער, בתכנון וביישום, יצר תשתית של מעורבות ושיתוף פעולה עתידי לרווחת התושבים.
- ו. תוצר לוואי חיובי (Positive Externality)⁵ של כל התהליך, הוא עליית קרנם של עובדי העירייה המעורבים בעיני הציבור אליו נחשפו. העשייה למען הציבור בכלל וילדים ונוער בפרט, שנעשית בד"כ באופן אנונימי, קיבלה חשיפה של העושים במלאכה.
- ז. מינהל הקהילה, בניגוד לשאר המינהלים בעירייה, אינו ארגון אנכי (אחראי על תחום ספציפי כגון חינוך, בטחון, שפי"ע...) אלא ארגון אופקי מתכלל. קיום מינהל אופקי מתכלל מאפשר ליישם פרויקטים רוחביים למען הקהילה, כגון **עיר יזידותית לילדים ונוער**, תוך תאום, שיתוף והתבססות על הארגון והמשאבים של המינהלים האנכיים באופן יעיל ואפקטיבי.
- ח. **המעגלים השכונתיים** שנוצרו בפרויקט **שילוב ילדים ונוער בפניות שיל"ת**, המשלבים את מרכזי הנוער ושיל"ת, יכולים להפוך לתשתית לפרויקטים נוספים בעתיד, הניתנים לביזור לרמת השכונות.

בברכה,

ד"ר יוסף (יוסי) בולס
המכון לשלטון מקומי
בית הספר ללימודי חברה ומדיניות
הפקולטה למדעי החברה
אוניברסיטת תל אביב

⁵ Buchanan, James M. (1968). The Demand and Supply of Public Goods. Chicago: Rand McNally.

נספח א:

פרויקט חוף הים

אגף החופים והאגמים בשיתוף ביי"ס חופית, מרכז נוער רעם הגלים, פרלמנט הנוער ואגף לשיקום נכויות במינהל לשילוב חברתי.

1. שלב הזיהוי: 18.12.2016

אלי שוורצנגר תאר שתי משימות-על שברצונו לקדם. האחת – הקמת מגמה ימית בבתי הספר התיכוניים בעיר לחטיבה העליונה, והשנייה – שילוב ילדי העיר בשדרוג חוף הים.

סוכם שתוכנית יוניסף תתרכז בחוף הים, ושמועד ניטור הפרויקט יתוחם מ-1.9.2016 עד 30.9.2017

חוף ראשלי"צ מחולק לששה מקטעים מצפון לדרום:

- מקטע 1 – החוף הכחול, חוף הגולשים;
- מקטע 2 – החוף המוקצה לבית הספר היסודי נווה חוף (מנהלת קלרה יונה משומר);
- מקטע 3 – החוף המוקצה לבית הספר חופית (מנהלת ורד משיח חנגלי);
- מקטע 4 – חוף תל יונה (לציבור עם צרכים מיוחדים);
- מקטע 5 – חוף הילדים;
- מקטע 6 – החוף הדתי.

אלי החל בפעילות אינטנסיבית לשדרוג החוף, כולל הוצאת מכרז משופר לאבזור והפעלת חוף הילדים. במקביל, נפגש עם מנהלות בתי הספר ע"מ לקדם את מקטעי חוף 2 ו-3.

אסטרטגיית הפעולה של אלי היא התנעה במקביל של כל החופים ושילוב הילדים ובני הנוער בעיצובם ותפעולם.

הכוונה במהלך החודש הקרוב (ינואר 2017) לגבש תכנית פעולה מגובשת ומוסכמת עם כל הגורמים שהוזכרו.

המשימות האפשריות מתוכן ייבחרו פרויקטי הפיילוט:

- שילוב ילדים ונוער בוועדת הדגל הכחול.
- הגדרת תכנית אופרטיבית מוסכמת עם מנהלות בתי הספר חופית ונווה חוף לפיתוח מקטעי חופים 2 ו-3.
- הגדרת תכנית אופרטיבית לחוף תל יונה, תוך שילוב הילדים עם הצרכים המיוחדים והוריהם.
- שילוב הילדים (חופית ונווה חוף) בהקמת חוף הילדים.

2. שלב ההכנה: 28.2.2017

הוחלט בדיון להתרכז במסגרת פרויקט יוניסף במדידת פרויקטים בשני חופים: מקטע 3 (פעילות בית הספר היסודי חופית) ומקטע 4 (חוף תל יונה).

מקטע #3 – חוף חופית:

- אלי בנה עם ורד, מנהלת בית הספר, מתווה מפורט לפרויקט.
- התלמידים, בהנחיית ורד וצוות ביה"ס, החלו להכין תוכנית כולל הגדרת האביזרים הפיסיים שיוקנו בחוף.
- הודפסו חולצות לילדי ביה"ס חופית עם הכיתוב "משמר החופים".
- יבוצע תדרוך מפורט של הילדים כיצד לפנות לציבור בחוף (כולל חלוקת מאפרות).

- תאריך היעד להתקנת המיצגים בחוף הוא 25 באפריל 2017.
- ב-28 באפריל יתקיים טקס הנפת הדגל הכחול בכל המקטעים של חוף ראשל"צ. הוחלט לקיים את טקס הנפת הדגל בחוף חופית.

מקטע #4 – חוף תל יונה :

- אלי החל בתכנון ראשוני של החוף, כולל הסככות ושבילי הגישה לסככות וליים.
- ליאת עברי, מנהלת לשכת שיקום ונכויות במנהל לשילוב חברתי, שולבה במיזם.
- ליאת איתרה את הקבוצה הזקוקה לנגישות שתשתתף בתכנון החוף.
- ישולב מרכז הנוער "רעם הגלים" אשר יוביל את מעורבות הנוער במיזם חוף תל יונה והדגל הכחול.
- תתואם ישיבת הכנה לקראת מפגש שולחן עגול עם הילדים הזקוקים לנגישות והוריהם.
- במפגש יבוצע סיעור מוחות עם הילדים והוריהם כיצד לתכנן ולעצב את החוף.
- לאחר הישיבה יכין אלי תוכנית עבודה מפורטת ליישום.

3. שלב הבחינה ותחילת יישום: 9.5.2017

מקטע #3 – חוף חופית :

- בוצע תדרוך מפורט של הילדים כיצד לפנות לציבור בחוף (כולל חלוקת מאפרות).
 - תאריך היעד להתקנת המיצגים בחוף היה 25 באפריל 2017.
- ב-28 באפריל הונף הדגל הכחול בכל המקטעים של חוף ראשל"צ. טקס הנפת הדגל התקיים בחוף חופית במעמד ראש העיר ואנשי עיריית ראשל"צ, בית הספר חופית, מוזמנים חיצוניים ואזרחי העיר.

הפרויקט הושלם כמתוכנן.

מקטע #4 – חוף תל יונה :

- נערכה ישיבת הכנה לקראת מפגש שולחן עגול עם הילדים הזקוקים לנגישות והוריהם.
- במפגש בוצע סיעור מוחות עם הילדים והוריהם כיצד לתכנן ולעצב את החוף.
- לאחר הישיבה הכין אלי תוכנית עבודה מפורטת ליישום.
- התוכנית כוללת צביעת שתי סככות ושבילי הגישה, סימון הסככות והשבילים, בניית שביל מודולרי מעץ של שלשה מקטעים (5 מטר כל מקטע) אשר ייפרש ברמה יומית בהתאם לקו החוף, והכנת עגלות הסעה נוספות.
- סוכם שמירב תתאם עם עודד סיוע של בני נוער ביישום.
- סוכם שייערך אירוע חוף לבני הנוער בקיץ בחוף תל יונה. פרלמנט הנוער יוביל את האירוע, יחד עם מרכז הנוער רעם הגלים ולשכת שיקום ונכויות. פעילות המשך זאת אינה כלולה בפרויקט יוניסף.

4. שלב היישום: 18.7.2017

מקטע #4 – חוף תל יונה :

- בוצעה התוכנית הכוללת צביעת שתי סככות ושבילי הגישה, סימון הסככות והשבילים, בניית שביל מודולרי מעץ של שלשה מקטעים (5 מטר כל מקטע) אשר ייפרס ברמה יומית בהתאם לקו החוף, והכנת עגלות הסעה נוספות.

מירב תאמה עם עודד סיוע של בני נוער ביישום.

- נערך אירוע חוף לבני הנוער בקיץ בחוף תל יונה. פרלמנט הנוער הוביל את האירוע. פעילות המשך זאת אינה כלולה בפרויקט יוניסף.

הפרויקט הושלם כמתוכנן.

5. שלב ההערכה – סיכום פרויקט חוף הים

- התוכנית האסטרטגית שבנה אלי תוחמה לשני פרויקטים ישימים ומדידים, אשר יהוו מודל ליישום שלבים נוספים.
- בשני הפרויקטים הושם דגש על שילוב ילדים ונוער בכל השלבים.
- הפרויקט הראשון – חוף חופית: הסתיים כמתוכנן באופן המיטבי.
- הפרויקט השני – חוף תל יונה: הסתיים כמתוכנן באופן המיטבי.
- בשני הפרויקטים שולבו באופן מיטבי גורמים מסייעים ומשלימים מתוך עיריית ראשל"צ מינהל החינוך, מערכת החינוך, גורמי הנגישות וההורים.
- בשני הפרויקטים התווספו תוכניות המשך, כגון שילוב מרכזי הנוער בפעילות בחוף, הוספת תכנים בכיתת החוף ואירוע קיץ של פרלמנט הנוער בחוף, אשר אינם כלולים בתיחום פרויקט יוניסף.
- הפרויקטים יצרו תועלת לא מתוכננת של מעורבות ומוטיבציה גבוהה של כל העוסקים במלאכה מקרב צוות העירייה, ובראשם צוות החוף על כל דרגיו (כולל המצילים, שגילו רגישות רבה לאוכלוסיות השונות המעורבות בפרויקט וסייעו מעל ומעבר למצופה).
- **הצוות הראשות אלי השלים את כל המשימות שהוגדרו.**

נספח ב:

בטיחות ובטחון הילדים והנוער

החברה לביטחון ראשל"צ, בשיתוף הרשות למלחמה בסמים ואלכוהול, פרלמנט הנוער, אגף נוער וצעירים, בטיחות בדרכים, משטרת ראשל"צ, סיירת הורים ועיר ללא אלימות.

1. שלב הזיהוי: 18.12.2016

סיכום פגישת היכרות עם גיל רוטשילד, קצין מבצעים בחברה לביטחון וסדר ציבורי; דוד בן שושן, מנהל הרשות העירונית, עיר ללא אלימות והרשות למלחמה בסמים; רונית גירופי, מנחת פרלמנט הנוער באגף הנוער והצעירים.

רונית וגיל תיארו את הפעילות הענפה המבוצעת בשיתוף הנוער להגברת הביטחון האישי ולמניעת תאונות. עלינו לבחור מספר פעילויות מוגדרות שתבצענה במהלך החודשים הקרובים ולנטר אותן.

מועד ניטור הפרויקט יתוחם מ-1.9.2016 עד 30.9.2017.

נערכו מפגשים של קבוצות עבודה בארבעה תחומי פעילות אפשריים:

- בטיחות בדרכים
- בטחון אישי
- סמים ואלכוהול
- אלימות

סוכם על אבני הדרך הבאות:

הפעילות ברבעון הנוכחי (הראשון לניטור) התרכזת בהתנעת התהליך. הכוונה בחודש הקרוב (ינואר 2017) לגבש תכנית פעולה מגובשת ומוסכמת.

המשימות:

- קיום ועדות בין גורמי הביטחון לנציגי נוער (ובעתיד לילדים).
- כל קבוצה תגדיר תכנית עבודה עם אבני דרך ומדדים.
- קיום המפגשים, תכניות העבודה והמדדים יהוו הבסיס לניטור והערכת הפעילות.

2. שלב ההכנה: 21.2.2017

הנושאים שנבחרו: (סמים, אלכוהול ואלימות אוחדו)

- בטיחות בדרכים
- בטחון אישי
- סמים, אלכוהול ואלימות

לגבי כל אחד מהנושאים התקיימו הפעילויות הבאות:

- קיום ועדות בין גורמי הביטחון לנציגי נוער (ובעתיד לילדים);
- כל קבוצה הגדירה תכנית עבודה עם אבני דרך ומדדים;
- קיום המפגשים, תכניות העבודה והמדדים יהוו הבסיס לניטור והערכת הפעילות.

3. שלב הבחינה ותחילת יישום: 9.5.2017

סיכום ביניים של יישום שלושת הנושאים תוך שילוב הילדים והנוער:

- **בטיחות בדרכים:** בוצעו פעולות הדרכה ופעולות מניעה.
5,000 תלמידי כיתות י-י"א עברו הדרכה מעשית ותיאורטית בנושא אופניים חשמליים ע"י חברה מאושרת ממשרד החינוך והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, כולל 18,000 חוברות מנחות התנהגות בנושא האופניים החשמליים. בוצעו מבצעי אכיפה של חבישת קסדה וחניה במקומות מאושרים בלבד. בנוסף, נערך מבצע לכלל התלמידים בנושא חריטה על שילדת האופניים (מס' זהות / נייד) כנגד גניבות.
- **בטחון אישי:** מוטי נפגש עם פרלמנט הנוער לתאום הפצת סרטון כוס התה בכל ערוצי המידע. מקודם נושא שכונה מוגנת, הכולל גם גיוס למשמר האזרחי וסיירת הורים. נושא הגברת תאורה לא התקדם. מוקד מענה טלפוני אנונימי בתהליך גיוס. תכנון שיעורי הגנה עצמית בוטל עקב העדר תקציב. בוצע פיילוט תפקוד בעת רעידת אדמה.
- **סמים אלכוהול ואלימות:** יוצרה תווית שנבחרה במסגרת תחרות בין בתי הספר. התווית תחולק לכמאה קיוסקים ותודבק בתחנות האוטובוס במהלך חודש מאי. כ-7000 בני נוער השתתפו בהרצאות על סימנים מחשידים לצריכת סמים והתנהגות אלימה. מבוצעת פעילות בדיקה ואכיפה במסיבות ומרכזי בילוי. מוטי מחפש חומרים ומומחים לאלימות ברשת בכדי לבנות תוכנית התערבות.

4. שלב היישום: 18.7.2017

סיכום הסטטוס:

- **בטיחות בדרכים:** מועצת העיר אמורה להעביר חוק עזר עירוני בנושא האופניים החשמליים, המחייב אשורר משרד הפנים. פקחים שיאכפו את חוק העזר עברו הדרכה ונמצאים בתהליך הסמכה. **המשימה שהוגדרה הושלמה.**
- **בטחון אישי:** הפצת סרטון כוס התה בכל ערוצי המידע תבוצע בתחילת השנה לאחר התאמתו לרשתות. נושא הגברת תאורה – נעשה סקר בקרב בני הנוער. **המשימה שהוגדרה הושלמה.**
- **סמים אלכוהול ואלימות:** יוצרה תווית שנבחרה במסגרת תחרות בין בתי הספר (הגימנסיה הריאלית זכתה). **התווית חולקה לקיוסקים** (חולקו 98 תוויות) ותודבק בתחנות האוטובוס בתחילת שנת הלימודים. כ-7000 בני נוער השתתפו בהרצאות על סימנים מחשידים לצריכת סמים והתנהגות אלימה. מבוצעת פעילות בדיקה ואכיפה במסיבות ומרכזי בילוי. יבוצע סקר עמדות בבתי הספר גם למורים וגם לתלמידים. **המשימה שהוגדרה הושלמה.**

5. שלב ההערכה – סיכום פרויקט בטיחות ובטחון הילדים והנוער

- **בטיחות בדרכים:** המשימה שהוגדרה בתוכנית הושלמה.
- **בטחון אישי:** המשימה שהוגדרה הושלמה.
- **סמים, אלכוהול ואלימות:** המשימה שהוגדרה בפרויקט יוניסף הושלמה.

סיכום הפרויקט: הצוות בראשות מוטי השלים את כל המשימות שהוגדרו. ההיקף חרג משמעותית מפרויקט פיילוט וכלל אלפי ילדים ובני נוער. בנוסף, יש תוכניות המשך שונות (אשר אינן כלולות במסגרת הפרויקט) בשלבים שונים של מימוש.

נספח ג:

גינות ומרכזי כושר

מינהל איכות הסביבה, אגף תכנון ופיתוח נופי

1. שלב הזיהוי: 18.12.2016

בועז תיאר את הפעילות הענפה המבוצעת בשדרוג גינות ומגרשי משחקים ובבניית מתקני כושר כהכנה לשירות בצה"ל. במפגשי ההכנה הביעו הילדים ובני הנוער את רצונם להשתלב בתכנון ובפעילויות הנגזרות.

מועד ניטור הפרויקט יתוחם מ-1.9.2016 עד 30.9.2017.

תיחמנו שני נושאים לשילוב הילדים ולמעקב:

- שיקום גינות ומגרשי משחקים ;
- תכנון והקמת מתקני כושר חיצוניים.

סוכם על אבני הדרך הבאות:

תוכן רשימת מתקני כושר המתאימים להכנה לצה"ל שיובאו לאחר מכן לידיעת בני הנוער, בהובלת מרכז הכנה לצה"ל באגף נוער וצעירים.

הפעילות ברבעון הנוכחי (הראשון לניטור) התרכזה בהתנעת התהליך. הכוונה בחודש הקרוב (ינואר 2017) לגבש תכנית פעולה מגובשת ומוסכמת.

המשימות:

- יופק מסמך החושף אתרים, הכולל את כל הגינות המתוכננות לשיפוץ בשנת 2017.
- יופק מסמך החושף אתרים אפשריים למיקום והקמת מרכזי כושר בשנת 2017.
- דפנה ובוועז יבדקו את אפשרות תקצוב מדריכי כושר לשעות הפעילות שתוגדרנה למרכזי הכושר.
- בועז ודפנה, בעצה עם מיכל סייפר-ישראל, ינסו להגדיר אזור אחד או שניים לפיילוט לשתי הפעילויות עפ"י חוזקת אתר שיל"ת, בתי הספר, המתנ"ס והמעורבות השכונתית.
- דפנה תשלב גם את דינה אזולאי, האחראית על ההכנה לצה"ל, ואת פרלמנט הנוער במיזם הכושר.
- תכניות העבודה של הפיילוט והמדדים יהוו הבסיס לניטור והערכת הפעילות.

2. שלב ההכנה: 28.2.2017

ניטור הסיכומים מפגישת ההכרות ב 18 בדצמבר 2016:

- נבנתה רשימת מתקני כושר המתאימים להכנה לצה"ל שיובאו לאחר מכן לידיעת בני הנוער.
- הופק מסמך החושף אתרים הכולל את כל הגינות המתוכננות לשיפוץ בשנת 2017.
- הופק מסמך החושף אתרים אפשריים למיקום והקמת מרכזי כושר בשנת 2017.
- התקבל אישור תקציבי למדריך כושר אחד.
- דינה אזולאי, האחראית על ההכנה לצה"ל ופרלמנט הנוער במיזם הכושר, שולבה בפרויקט.

אושרר תיחום שני נושאים לשילוב הילדים ולמעקב:

- שיקום גינות ומגרשי משחקים
- תכנון והקמת מתקני כושר חיצוניים

פרויקט גינות ומגרשי משחקים:

- סוכם שתבחנה שלש גינות: האחת במערב העיר, השנייה במרכז והשלישית במזרח.
- הוחלט לקיים מפגש שולחנות עגולים עם שלוש האוכלוסיות הרלוונטיות לגנים הספציפיים.
- בועז ביקש להוסיף את איילה ורון (נגישות), נציגי שיל"ת הרלוונטיים וועד ההורים לתהליך.
- תתקיים ישיבת הכנה מתכללת של כל הגורמים בעירייה לפני קיום מפגש השולחנות.
- לאחר מפגש השולחנות יוציא בועז תוכנית עבודה מפורטת.

פרויקט תכנון והקמת מתקני כושר:

- מבוצע סיעור מוחות במהלך הישיבה לבחירת אתר פיילוט אחד, שינוטר ויוערך.
- הוחלט לבחון את הפארק הספורטיבי – השקמה.
- הפרויקט יתממשק גם לפרויקט אתר ההנצחה המוקם במקום.
- גם לגבי פרויקט זה יוכן תהליך של שילוב הנוער הרלוונטי בתכנון, בעיצוב וביישום.

3. שלב הבחינה ותחילת יישום: 9.5.2017

פרויקט גינות ומגרשי משחקים:

- אותרה גינה ברמת אליהו.
- התקיים מפגש עם האוכלוסייה הרלוונטיות לגנים.
- במפגש בשטח התברר שאין טעם לטפל בגינה ללא טיפול מקביל במגרש הספורט, במגרש המרוצף ובגינה הנוספת באותו המכלול.
- הוחלט לעצור את השיפוץ ולהמליץ על תכנון ותקצוב של שיקום כל המכלול. בעקבות ההחלטה והדחיה הנגזרת עד להשגת התקציב והאישור, הפרויקט לא ייכלל בפרויקט יוניסף.
- אותרה גינה חלופית בנאות אשלים. בוצעה פניה למנהלת בית הספר היסודי הסמוך לגינה אשר הביעה את הסכמתה לשיתוף פעולה. אותרה קבוצת ילדים, בשיתוף פרלמנט הילדים של ביה"ס, אשר תשתתף בתכנון שיקום הגינה.

פרויקט תכנון והקמת מתקני כושר:

- פרוספקט למלש"בים עם כל המתקנים, כתובותיהם ומפת התמצאות נמצא בהכנה ויופץ לקראת סוף שנה"ל.
- יש תקציב לשלשה אתרים.
- הוכן תהליך של שילוב בני נוער רלוונטיים בתכנון, בעיצוב וביישום.

4. שלב היישום: 18.7.2017

שלב בית הספר האנתרופולוגי בנאות אשלים בתכנון הראשוני של הגינה בנווה אשלים:

- נערכה פגישת הכנה בבית הספר ונבחרה מורה מלווה לפרויקט. לאחר מכן, נערך מפגש בבית הספר עם הילדים ונבנה סקר צרכים. הילדים קיבלו משימה לחזור עם רעיונות למתקנים (ערכו גם את ההורים בתהליך). במפגש השלישי נסקרו התוצרים (תמונות ושרטוטים) שהילדים

אספו, וכל הפורום יצא לסיור בשטח בגינה. במפגש הרביעי הציגה הילה לילדים את התכנון המוגמר להערות מסכמות. **התכנון הושלם תוך מעורבות מלאה של הנהלת בית הספר, הילדים והמורה המלווה ויצא לביצוע.**

פרויקט תכנון והקמת מתקני כושר:

- תכנון שלשה אתרי פיילוט: גן המושבה, הגן בעברית והשקמה – יצאו הזמנות למודל ולמתכנן. **המשימה בוצעה.**
- פרוספקט מלשב"ים ופרסום מתקנים – הפרוספקט הופץ כמתוכנן. בנוסף, מתקיימים אימוני כושר של מלשב"ים יחד עם מאמנים במתקנים השונים. **המשימה בוצעה.**

5. שלב ההערכה – סיכום פרויקט גינות ומרכזי כושר

- הפורום תיחס שני פרויקטים ישימים ומדידים אשר יהוו מודל ליישום שלבים נוספים.
- בשני הפרויקטים הושם דגש על שילוב הילדים בכל השלבים.
- **בפרויקט הגינה** – אותרה גינה ברמת אליהו. במפגש ההכנה התברר שאין טעם לשפץ רק חלק אחד והומלץ לעירייה לתכנן ולתקצב את כל המכלול. אותרה גינה חלופית בנאות אשלים. בתמיכה ראויה לציון של הנהלת בית הספר האנתרופולוגי הסמוך, בוצע תכנון עם ילדי בית הספר, אשר יצא לביצוע. **המשימה הושלמה.**
- **בפרויקט תכנון והקמת מתקני כושר** – אותר מתקן להקמה בשלשה אתרים בעיר: גן המושבה, הגן בעברית ופארק השקמה. יצאו הזמנות למודל ולמתכנן. **המשימה הושלמה.** חבירת כל הגורמים הקשורים במתקני הכושר: המרכז העירוני להכנה לצה"ל, החברה לנופש תרבות וספורט, עמותת אחרי, וגורמים צהליים, סייעה לעיצוב המתקנים ולהנגשת המידע ע"י הפקת מפת מתקנים עירונית עדכנית.

הצוות בראשות בועז השלים את כל המטלות שלקח על עצמו.

נספח ד:

שילוב ילדים ונוער בפניות שיל"ת

מנהלת שירות עירוני, פניות הציבור ושיל"ת, בשיתוף אגף נוער וצעירים במינהל קהילה.

1. שלב הזיהוי: 18.12.2016

מיכל תארה את התחומים שבניהולה: פניות הציבור, שירות לתושב, מוקד עירוני וסקרים. מיכל הגדירה את ידידות מוקד 106 לילדים ונוער כמשימה שהייתה רוצה לקדם במסגרת תכנית יוניסף. מועד ניטור הפרויקט יתוחם מ-1.9.2016 עד 30.9.2017.

סוכם על בחינת ביצוע חלק מאבני הדרך הבאות:

- תתבצע הכשרה לצוות המוקד העירוני 106.
 - לאחר ההכשרה יבוצע סקר מועילות ההכשרה בקרב הצוות.
 - במקביל תבוצע בדיקת לקוח סמוי לבחינת שינוי ההתייחסות לפניות ילדים ונוער למוקד.
 - תישקל הורדת האפליקציה לכל הרכזים החברתיים ודרכם לתלמידים.
 - תישקל החדרת המודעות דרך פרלמנט הנוער ופרלמנט הילדים.
 - בדיקת אפשרות ביקור הנוער במוקד (ניהול העיר ע"י הנוער).
- הפעילות ברבעון הנוכחי (הראשון לניטור) התרכזה בהתנעת התהליך. הכוונה בחודש הקרוב (ינואר 2017) לגבש תכנית פעולה מגובשת ומוסכמת.

2. שלב ההכנה: 28.2.2017

בוצעה הגדרת תכנית אופרטיבית למוקד 106 ושילוב מנהלת המוקד העירוני. מיכל דיווחה שסוכם עם מירב להתמקד בקבוצת נוער של "עושים שכונה". הקבוצה, בלווי המדריך, תעבור סדנה וביקור במוקד 106. לאחר מכן יתחילו לדווח על מפגעים בשכונה שלהם דרך האפליקציה או הטלפון. ניתן יהיה לזהות את הפניות שלהם (יכתבו "מיכל נוער"). הדרכת צוות המוקד מבוצעת כמתוכנן. גובש מודל ניטור שאינו מחייב שינויים בתוכנת המוקד. תינתן תשומת לב למניעת תופעת דיווח יתר של הקבוצה המנוטרת. בשני הפרויקטים משולבים גורמים מסייעים ומשלימים מתוך עיריית ראש"צ.

3. שלב הבחינה ותחילת יישום: 9.5.2017

- נבחרה קבוצת נוער של "עושים שכונה".
- הקבוצה, בלווי המדריך, עברה סדנה וביקור במוקד 106. הפעילות הייתה מוצלחת.
- מתוך המשוב שהתקבל, הגיעו מיכל ומירב קופיטו למסקנה שיש למצוא דרך מימוש אחרת, **כדי לוודא שיווצר תהליך בר קיימא ולא ביקור חד פעמי, מוצלח ככל שיהיה, שאין לו המשכיות.**
- **הגדרה מחדש של הפרויקט:** הכשרת צוות מוקד 106 נדחתה עד לאיש חמשת התקנים שמתפנים ולא תיכלל בפרויקט יוניסף.

- הוחלט ליישם את פרויקט דיווח בני הנוער על מפגעים בו זמנית בכל העיר ע"י בניית 10 מעגלים סביב עשרת מרכזי הנוער.
- לכל מרכז נוער צוות ראש מנהלת שיל"ת הסמוך לו (בסה"כ 6 מנהלים לששת הרובעים, אשר כל אחד מהם שודך למרכז נוער אחד או שניים).
- התקיים מפגש הכנה של כל ששת מנהלי שיל"ת ועשרת מנהלי מרכזי הנוער.
- כל מנהל מרכז נוער יתאם מפגש של בני הנוער הקשורים למרכז עם איש שיל"ת המצוות למרכז, שייתן לבני הנוער תדריך לגבי שימוש באפליקציית הדיווח ויסייר עימם בשכונתם.
- במהלך חודש יוני 2017 תתקיים תחרות דיווח בין עשרה מרכזי הנוער לגבי דיווח מפגעים. רק מפגעים שאומתו ע"י צוותי שיל"ת יזכו בכוכבית.
- בגמר התחרות יוכרזו הזוכים, וגם מנהלי המרכזים יזכו להכרה והוקרה.
- בגמר הפיילוט ניתן להיכנס לתהליך שוטף של בניית מודעות בני הנוער ברמה השכונתית, דיווח שכונתי דרך היישום ברשת, אימות ע"י צוות שיל"ת של הרובע וטיפול במפגע.

4. שלב היישום: 25.7.2017

- נערכו מפגשי הכנה בעשרת המרכזים.
- במהלך מאי ויוני נערכה תחרות דיווח במשך שמונה שבועות.
- המרכזים קיבלו משוב שבועי לגבי מספר הדיווחים, אחוז הדיווחים השגויים ופילוח לפי נושאים ולפי ילדים/נוער מדווחים.
- עשרת המרכזים הצטרפו בהדרגה לפעילות הדיווח, וכך גם מספר הדיווחים אשר עלה בהדרגה מ-30 דיווחים שבועיים ל-140 דיווחים לקראת סוף התקופה.
- התפלגות הדיווחים: נכונים %79; שגויים %21; ובסה"כ כ-600 פניות.
- ב-10 ביולי התקיים מפגש מסכם בהשתתפות ראש העיר ובכירים וחולקו פרסים ותעודות הוקרה למרכזים על הצטיינות. גם הילדים/בני הנוער שהצטיינו בדיווח קיבלו הוקרה.
- השירות העירוני הפיק מהתחרות לקחים בעבודת התפעול והמעקב.

כל יעדי הפרויקט הושגו.

5. שלב ההערכה – סיכום פרויקט שילוב ילדים ונוער בפניות שיל"ת

- מיכל ומירב איתרו קבוצת נוער מתאימה לפיילוט, ביצעו ביקור מתוכנן באתר והגיעו למסקנה **שלמרות הצלחת הביקור אין למודל קיימות.**
- גם הדרכת צוות המוקד חסרת טעם עד שיאוישו התקנים החסרים ולכן יש להמתין עד לגמר האיוש. **לכן הוצאנו את ההכשרה ממסגרת פרויקט יוניסף.**
- **מיכל ומירב גיבשו מתווה חדש עם מעוף ותפיסה כוללת של שילוב הנוער באיתור מפגעים, אשר מבוסס על מעגלים שכונתיים, המשלבים חבירה של מרכזי הנוער עם מרכזי שיל"ת.**
- המודל החדש מקיף את כל העיר ולא רק קבוצת פיילוט, ומדגיש את שלב המודעות כתנאי מקדים לשלב האיתור שבעקבותיו, ולשלב הטיפול לאחר אימות האיתור.
- במהלך יוני 2017 בוצעה תחרות בין עשרת המרכזים לגבי מפגעים מאותרים ומאומתים.
- המתווה החדש נראה על פניו כפתרון בר קיימות, המנצל באופן מיטבי איגום משאבים של מרכזי הנוער ושיל"ת, מערב את כל שכונות העיר ומתבסס על היישום ברשת, אשר בני הנוער מעדיפים על פני דיווח טלפוני.

כל יעדי הפרויקט הושגו.

נספח ה:

שידרוג תשתיות בבתי הספר

מינהל חינוך, אגף תיאום בקרה ותפעול, בשיתוף מינהל שפי"ע;

1. שלב הזיהוי: 10.1.2017

שוש תיארה את הפרויקטים שכבר מיושמים ע"י מינהל חינוך בהקשר לעיר ידידותית לילדים ונוער:

1. זכויות הילד – נושא שהוכנס לתוכנית הלימודים של בתי הספר.
2. פרויקט רב שנתי של יוניסף בבתי הספר המתמקד בזכויות ילדים.
3. השתלמויות הרכזים החינוכיים בבתי הספר.

בנוסף, יש השקה ומעורבות של מינהל החינוך בפרויקטים שהוגדרו במסגרת עיר ידידותית 2017 עם מינהלים וגופים אחרים, כגון פרויקט חוף הים (אגף החופים והאגמים).

בחרנו את נושא **השירותים בבתי הספר** כנושא שיושם וינטר במסגרת פרויקט 2017.

הכוונה לבצע פרויקט פיילוט בבית ספר אחד, אך לאגם לתוכו את כל הגורמים כולל הילדים. לאחר יישום הפיילוט והפקת הלקחים, יבוצע שדרוג מודרג רב שנתי של השירותים בכל בתי הספר.

מועד ניטור הפרויקט יתוחם מ-1.09.2016 עד 31.8.2017.

סוכם על אבני הדרך הבאות:

שוש תתייעץ עם סיגל מוסרי לגבי בתי הספר שיעברו שדרוג שירותים השנה ומתאימים לפיילוט. הפעילות ברבעון הקודם (הראשון לניטור) התרכזה בהתנעת התהליך. הכוונה בחודש הקרוב (ינואר 2017) לגבש תוכנית פעולה מגובשת ומוסכמת.

2. שלב ההכנה: 21.2.2017

פרויקט פיילוט של שדרוג שירותים:

- אותרו שני בתי ספר, האחד יסודי והשני תיכון, שישתתפו בפיילוט. הנושא ייסגר בפגישה בין ד"ר שוש נחום, ראש מינהל חינוך, וראובן הרשקוביץ, ראש מינהל שפי"ע.
- בוצעה הגדרת כל השחקנים שאמורים להיות מעורבים וכיצד לגייסם. את הפעילות בבית הספר תרכזה רכזות החינוך החברתי. לפעילות יגויסו ועד התלמידים בבית הספר התיכון ומנהיגות בבית הספר היסודי.
- הגדרת הפרמטרים אותם נרצה לנטר ולהעריך נמצאת בתהליך אליו יוכנסו התלמידים, סגל ביה"ס וההורים.
- תכנית אופרטיבית למימוש, הכוללת אבני דרך, לוחות זמנים ומשאבים (גאנט) תוכן לשני בתי הספר.

פרויקט השתלמות הרכזים החברתיים בבתי הספר:

בוצעה בניית תוכנית ותכנים. שנת הלימודים בה תערך ההשתלמות תקבע בשיתוף עם טובה בן ארי, המפקחת של זכויות הילד במשרד החינוך. שוש תעביר את ההשתלמות לרכזים החברתיים ורכזי המעורבות החברתית.

3. שלב הבחינה ותחילת יישום: 25.5.2017

- פרויקט השתלמות הרכזים החברתיים – **נבנו תוכנית ותכנים**. ההשתלמות לא תבוצע בשנה"ל הנוכחית עקב בעיות תזמון ותאום עם מערכת הלימודים ומשרד החינוך. **הוחלט להסתפק בבניית התוכנית והתכנים**.
- פרויקט שדרוג השירותים. הפרויקט הורחב ל-28 בתי ספר יסודיים, ונציגי מנהיגוטק שולבו בעריכת סקר בכל בתי הספר ועברו בכל הכיתות. לאחר גמר הסקר נבחרו עם שפי"ע ששה בתי ספר יסודיים בהם מתוכנן שיפוץ השנה. אל בתי הספר היסודיים נוסף ביי"ס תיכון מקיף י"א ("ראשונים").
- מנהיגוטק עובדים על הפרויקט דרך האינטרנט, תוך הגדרת המשימה כ"שיפור הניקיון בבית הספר". הדגש: כיצד היו רוצים לראות את השירותים המשופצים. הם עיצבו בין היתר את האסלות.
- ראובן הרשקוביץ, ראש מינהל שפי"ע, מינה נציג שפי"ע אשר ייפגש עם 2 בתי"ס, עם אופציה לפגישות עם יתר 5 בתי"ס שנכללו בפרויקט המקדים לשיפוץ.
- הכוונה לסיים את תכנון שיפוץ השירותים (צביעה ושילוט) עד סוף שנת הלימודים.
- עבודת חברי מנהיגוטק מתועדת במצגות, עיצוב כרזות וכו'.

התהליך ביסודיים – מלווה ע"י נעמי קלרשטיין סגנית מנהלת אגף חינוך יסודי, ונירית האן מנהלת תכנית "מנהיגוטק"

- במסגרת תכנית מנהיגוטק, בה לוקחים חלק תלמידים מ-28 בתי ספר יסודיים בעיר, הוצגה המשימה. במפגש סינכרוני שהועבר במחשב לחברי הנבחרות נשאלה השאלה: היכן מבחינתכם חשוב להתמקד בנושא של חינוך ושיפור פני העיר, המסקנה הייתה – **חזות בית הספר**.
- בשידור הסינכרוני נערך דיון בקרב המשתתפים, ובו עלה נושא השמירה על ניקיון בית ספרי ממוקד מרכזי בו קיימת עמדת השפעה של התלמידים על סביבתם. ממצאי הסקר שנערך, העלו כי התלמידים מרגישים שהבעיה האקוטית ביותר בניקיון הבית-ספרי היא חדרי השירותים.
- התקיימה פעילות דיגיטלית של עיצוב כרזות ושלטים להעלאת המודעות לניקיון הבית-ספרי. לאחר השידור ולאור תוצאות המשאל שנערך בו, נבחרו עם שפי"ע שישה בתי ספר יסודיים בהם מתוכנן שיפוץ השנה.
- לצורך העלאת מודעות ובכדי שמהלך השיפוץ יקושר להסברה בנושא "שיפור הניקיון בבית הספר", יזמו תלמידי מנהיגוטק שאלון דיגיטלי שהועבר בקרב שכבות ג-ד' בבתי הספר המועדים לשיפוץ.
- יועצות בתי הספר והרכזות החברתיות מובילות יחד עם נאמני ניקיון / חברי מועצה ירוקה ומועצת התלמידים את פעילות ההסברה לקראת היערכות השיפוץ. כמו כן, התקיימו פעילויות בכיתות בשיעורי מחנך בנושא של חינוך לניקיון ושמירה על היגיינה, ובדגש על העלאת רעיונות ויוזמות של התלמידים כיצד היו רוצים לראות את השירותים המשופצים וכיצד לדעתם ניתן לשמור על הניקיון.

התהליך במקיף י"א ("ראשונים") – מלווה ע"י גלי כהן, סגנית מנהלת אגף חינוך על יסודי

תיכון מקיף י"א ("ראשונים") – התקיימה ישיבה בתאריך 30.3.17 בנוגע לשיפוץ חדר השירותים במקיף י"א. נכחו בפגישה: גלי כהן, סגנית מנהלת אגף חינוך על יסודי; כרמן ניר, מנהלת קריית החינוך; רותי רוזנטל, מנהלת החט"ב; אורי קושניר, יו"ר מועצת תלמידים; ששון ורדית, אחראית מועצת תלמידים בתיכון; מיכל לוי הקרי, רכזת חינוך חברתי.

4. שלב היישום 25.7.2017:

- הסתיים תכנון שיפוץ השירותים (צביעה ושילוט) בשלושה בתי ספר (שני בתי ספר יסודיים ובית ספר תיכון י"א).
- בתהליך התכנון השתתפו 28 בתי ספר (כ-15 משתתפים במסגרת מנהיגוטק בכל בית ספר), סה"כ כ-400 תלמידים + מעגל הורים בכל בית ספר.

מינהל שפע וחינוך השלימו את המטלות.

5. שלב ההערכה – סיכום פרויקט שידרוג תשתיות בבתי הספר

- שולבו באופן מיטבי שני מינהלים משלימים מתוך עיריית ראש"צ, מינהל החינוך, ומינהל שפ"ע.
- הפיילוט בשלושה בתי ספר יורחב ל-25 בתי ספר נוספים שכבר אותרו ונערך בהם סקר מקדים, שכלל את התלמידים כשותפים.
- בתהליך שותפו כ-400 תלמידים במסגרת מנהיגוטק + מעגל הורים בכל 28 בתי הספר.

הפרויקט הושלם במלואו.

נספח ו:

עיצוב מרחב בית ספרי

מינהל הנדסה

1. שלב הזיהוי: 21.2.2017

אילה ורון וצביקה קמיל תיארו את פרויקט השיקום של חצר **בית הספר ישורון**, בו הם מיישמים את עקרונות התוכנית של עיר ידידותית בלי להיות חלק מן התוכנית. הם ישמחו להצטרף לתוכנית. דפנה הזמינה אותם להצטרף לאלתר, והוחלט להגדיר את הפרויקט כפרויקט הפיילוט השישי בתוכנית.

מועד ניטור הפרויקט יתוחם מ-1.9.2016 עד 30.9.2017.

2. שלב ההכנה: 24.5.2017

- בתאריך 22 במרץ 2017, התקיימה ישיבת עבודה של הגורמים המקצועיים במנהל הנדסה (כולל הבנייה הציבורית). בדיון עברו על כל הצעות השיפור של הילדים, ההורים והמורים. מאחר שחלק מההצעות התמקד גם בשיפוץ בתוך ביה"ס ולא רק בחצר, הוחלט לאפשר גם מספר שינויים בפרוגרמה של שיפוץ המבנה, למרות שהתכנון והתקצוב הסתיים.
- בתאריך 19 באפריל התקיים דיון מסכם פנימי של מנהל הנדסה, והוחלט בין היתר לשלב את הילדים בבחירת גווני הצביעה של המבנה (3 קבוצות צבעים) ובבחירת צבעי כיור נטילת הידיים בכל כיתה.
- בתאריך 21 במאי התקיים מפגש מסכם עם נציגי התלמידים, ההורים והנהלת בית הספר ישורון.
- בפגישה הועלו כל הצעות השיפור וההחלטה לגבי כל אחת מהן.
- בתכנון החצר אושרו, בין היתר, המרת מתקן נדנדות בחצר לאתר משחקי חשיבה והקצאת קיר גרפיטי, אשר יתוכנן ע"י התלמידים בהכוונת המורה לאומנויות והמנהלת.
- בתכנון המבנה הוצגו שלש חלופות הצבעים: "רגועה", "חמה" ו"שמחה". לאחר דיון החליטו הילדים להמליץ על החלופה ה"חמה", אשר נבחרה באופן בלתי תלוי גם ע"י המורה לאומנויות והמנהלת.
- בנוסף, הוחלט לאפשר לכל כיתה לבחור את צבעי כיור נטילת הידיים של הכיתה וסביבתו. בתהליך הבחירה ישולב לימוד של תורת הצבעים. כמו כן תבחן אפשרות להוספת לוקרים.

3. שלבי הבחינה והיישום: 25.7.2017

- הסכמת הבנייה הציבורית לפתוח את שיפוץ המבנה למספר שינויים שהוצעו ע"י הילדים מעידה על ההתגייסות ופתיחות יוצאי דופן של כל מנהל הנדסה לשילוב המלצות הילדים, גם לאחר גמר התכנון והתקצוב.
- פרויקט ה"כיורים" מצליח לשלב את כל ילדי בית הספר בתכנון סביבת הלימודים שלהם, תוך הרחבת דעת בתחום הצבע והאסתטיקה, ומהווה גולת הכותרת של שילוב הילדים.
- ב-26 ביוני נערך מפגש מסכם בהנחיית אילה. במפגש הוצגו לילדים ולצוות המלווה סיכום תכנון השיפוץ החיצוני והפנימי. נערך גם סיור מסכם בחצר בית הספר.
- התכנון החיצוני יצא לביצוע לאחר השלמות תקציביות.
- התכנון הפנימי נכנס לתוכנית העבודה.

כל משימות אגף הנדסה הושלמו.

4. שלב ההערכה – סיכום פרויקט עיצוב מתחם בית ספרי

- פרויקט מינהל הנדסה, שכלל לא נכלל במתווה המקורי של יוניסף, הוא פרי יוזמתם של אילה וצביקה שהדביקה את כל מנהל הנדסה. היוזמה של אילה וצביקה ראויה להוקרה.
- הפרויקט בבית הספר ישורון ישים ומדיד, ויהווה מודל ליישום פרויקטים נוספים בתחום.
- מושם דגש על שילוב הילדים בכל השלבים. הם שולבו בפרויקט באופן מקורי, יצירתי ומאוד אפקטיבי.
- בפרויקט שולבו באופן מיטבי גורמים מסייעים ומשלימים מתוך עיריית ראשל"צ, הכוללים את המחלקה לבנייה ציבורית, מינהל החינוך, מערכת החינוך, גורמי הנגישות וההורים.